

PRÁZDNINY ZA VŠECHNY PRACHY

MARIANNE
KAURINOVÁ

HOST

The background is a vibrant yellow. It features several torn pieces of paper in white and black, scattered across the surface. In the top right corner, there are several black circles of varying sizes, some of which appear to be punch holes in a piece of paper. The title is written in a bold, black, sans-serif font, slanted upwards from left to right.

PRÁZDNINY ZA VŠECHNY PRACHY

MARIANNE
KAURINOVÁ

Přeložila
Daniela S. Zouneková

Brno
2023

Syden

© Marianne Kaurin

First published by H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard) AS, 2018

Published in agreement with Oslo Literary Agency

Cover and illustrations © Petra Lukovicsová, 2023

Translation © Daniela S. Zounková, 2023

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2023
(elektronické vydání)

This translation has been published
with the financial support of NORLA

Překlad této knihy vychází s laskavou
finanční podporou nadace NORLA

ISBN 978-80-275-1830-2 (PDF)

ISBN 978-80-275-1831-9 (ePUB)

ISBN 978-80-275-1832-6 (MobiPocket)

Tohle je poslední den. Už jen pár hodin. A pak to skončí.

Kvůli tomuhle konci není třeba fňukat. Nepřijde žádný masový vrah, nespadne meteorit ani nás nepostihne epidemie. Tenhle konec bude fajn. Většina lidí se na něj dokonce těší. V kalendáři odpočítávají týdny, balí kufrы a kupují si sandály. Necháávají se na léto ostříhat. I já tvrdím, že se těším. Bude to úplně neskutečná paráda, říkám a počítám, o kolik času se vlastně jedná. Vždycky jsem všechno ráda počítala. Dny a minuty. Gumičky do vlasů, fixy, kamarády. Přihodí se to vždycky samo od sebe, že začnu počítat. V penálu mám čtrnáct fialových tužek, přestože mám radši modrou barvu. Ze čtvrtého patra dolů na dvorek vede šedesát osm schodů, čtyřicet dva kroků k ošklivé ceduli, vítající návštěvníky v činžácích na Hradech. Už jsem na světě přes čtyři tisíce dní. Bydlela jsem v šesti různých bytech. Ve třech městech. Chodila jsem do pěti různých tříd. Měla jsem tři kamarády, jejichž jméno začíná na M. S některými z nich

už se nekamarádím, ale M je pořád moje nejoblíbenější písmeno.

Kdyby se někdo zeptal, kolik kroků je mezi tělocvičnou a naší třídou, věděla bych to přesně. A právě tady teď stojím. Přímo před tělocvičnou, na cestě do třídy. Asfalt pálí, na stožáru se třepotá vlajka. Matylida a Regina se opírají o plot nižšího gymplu, jako by se nemohly dočkat, až tam půjdou studovat. Je to partička, do které by chtěl patřit každý. Všechny holky mají upnuté topy a dlouhé vlasy. Regina drží v ruce mobil a snaží se celou skupinku dostat do záběru, smějí se, je to legrace.

Markus stojí v partě kluků u vlajkového stožáru. Na sobě má červené tričko a už je opálený, má snědé paže i obličej. Až ke mně doléhá jeho smích, přestože jsem od toho vysokého, příjemného zvuku přes šedesát kroků daleko. Vlastně bych měla počítat nahlas, až ho budu mít, aby alespoň zaregistroval moji existenci. Tím pádem bude jasné, že jsem divná, což jistě taky souvisí s tím, že jsem tu nová.

Nahoře u vchodu stojí Johana a pár dalších holek od nás a toužebně hledí k houpačkám. Johana má na sobě větrovku, přestože je snad čtyřicet stupňů, a na hlavě cyklistickou helmu. Povídají si o skautském táboře, na který o prázdninách pojedou, což prý bude úplně boží. Možná bych se mohla přidat k téhle partě. Mohla bych se přihlásit na tábor. Ale mnohem raději bych se přidala k těm, co stojí u gymplu a u vlajkového stožáru, k těm, kteří mě můžou vytáhnout někam výš.

Pak udělám to co obvykle, jen utrousím ahoj a rychle zamířím ke vchodu, po schodech do druhého patra a do místnosti s okny na školní hřiště. Učebna je vždycky tichá,

vyčkává. Právě jsem si stoupla k oknu, abych měla dobrý výhled na vlajkový stožár, když se otevřou dveře. Dovnitř naskočí hlava s kudrnatými vlasy, nějaký kluk.

„Ahoj.“

Stojí ve dveřích a zírá na mě, je z něj vidět jen ta hlava. Nikdy jsem ho neviděla, nevím, jak reagovat.

„Je tohle 6. A?“ Udělá krok dozadu, zavře dveře a pak je znovu otevře.

Pravděpodobně kontroloval rozvrh vyvěšený na chodbě. Přikývnu. Jdu si sednout na své místo. Předstírám, že mám něco hrozně důležitého na práci, prohledávám penál.

„Jak se jmenuješ?“ zeptá se a vstoupí dovnitř.

Rozhlíží se a na tváři má úsměv. Jako by nikdy v žádné třídě nebyl, jako by zrovna takhle byla úplně jiná a mnohem lepší než kterákoli průměrná třída. Jednu ruku strčil do kapsy, v druhé drží kšiltovku. Na sobě má tričko ze zoo, zbytečně velké, nechutně hnědé šortky, divně na něm plandají. Nohy bez ponožek trčí z plátěných tenisek, které nejspíš kdysi bývaly bílé. Nohy a ruce má tenké a bledé, kudrny na hlavě mu poskakují, přestože kluk stojí na místě.

„Ina,“ odpovím.

„Jasně,“ prohodí a úsměv se mu ještě roztáhne. Přední zub mu roste nakřivo. „Já jsem Vilmer.“

Už nic neříká, jen na mě kouká. Mohla bych se zeptat, odkud je a co dělá v naší třídě, jestli má rád zoologické zahrady nebo obrovské bermudy, ale už to nestihnou. Protože už zvoní a za čtyři sekundy se úroveň hluku v učebně nesnesitelně zvedne. Kluk jménem Vilmer se úplně vzadu opře o zeď. Vypadá to, že si ho nikdo ani nevšiml, všichni se smějí, mluví

a pošťuchují se. Dneska je totiž poslední den. Brzy bude konec. Tři hodiny s naší učitelkou Vigdis a pak tu máme letní prázdniny.

6. A

Letní prázdniny mají padesát tři dní. Počítala jsem to v kalendáři na ledniče. Padesát tři dní je totéž jako tisíc sto devadesát šest hodin. Což je sedmdesát sedm tisíc sedm set šedesát minut. Vteřiny jsem nepočítala, ale určitě je jich ještě mnohem víc. Možná několik milionů.

Vigdis už stojí před třídou, dnes naposled jsme ještě 6. A. Má na sobě světle žluté šaty a pro tuto příležitost se důkladně nalíčila. Rty se jí růžově lesknou a z vlasů si nahoře na hlavě vytvořila něco jako hříbek.

„Milí žáci, dneska jste naposledy šestáci,“ říká slavnostně a přehlíží třídu jako královna, která hovoří ke svým poddaným.

Sundá si brýle a nožičku strčí do pusy, což dělá asi tak třicetkrát za hodinu. A protože tak často cucá nožičku od brýlí a zároveň používá tlustou vrstvu rtěnky, často mívá uši zezadu růžové. Spousta spolužáků si myslí, že Vigdis je pitomá. Předvádějí její houpavou chůzi a kritizují výstřední oblečení.

Zdá se, že Vigdis je to fuk. Jednou nachytala Markuse, když ji napodoboval. Kolébal se po třídě a kvokal jako slepice, Vigdis stála ve dveřích a koukala na něj. Markus se hrozně styděl, ale Vigdis se tomu jen smála.

„Sám jsi slepice pepice,“ prohodila a odešla ven na dozor v zářivé reflexní vestě, kterou přes velká prsa skoro nedopnula.

Teď ukazuje k zadní stěně a všichni se otáčejí. Jak spolužáci uvidí neznámého kluka v trapném oblečení, místnost zašumí tlumeným šepotem. Tahle třída je na oblečení fakt zatížená.

„To jsi ty,“ řekne Vigdis klukovi jménem Vilmer. „To je super, žeš přišel.“

Projde třídou, pozdraví ho a táhne ho s sebou k tabuli.

„Máme tady návštěvu,“ oznámí a pevně kluka v tričku s logem zoo obejmě kolem ramen.

Tváří se hrdě, jako by své rodině ukazovala čerstvě narozené miminko.

„A tenhle chlapec, dámy a pánové, nastoupí po prázdninách do naší třídy. Dneska nás přišel jen pozdravit.“

Skloní se k Vilmerovi.

„Můžeš jim říct, jak se jmenuješ,“ pokračuje.

„Vilmer,“ představí se Vilmer nahlas a zřetelně.

Někdo se zachichotá.

„Přesně tak,“ řekne Vigdis. „Vilmer se sem právě přistěhoval. Kde bydlíš?“

„Drozdí ulice číslo 30,“ odpoví Vilmer. „Vchod F.“

Mluví jako malé dítě, které se právě nazpaměť naučilo vlastní adresu.

„Přesně tak,“ zopakuje Vigdis. „Takže to jsou činžáky na Hradech.“

Tentokrát se zachichotají další. Vůbec nevím, co je vtipného na tom, že někdo bydlí na Hradech, kromě toho, že má tohle místo nechutnou přezdívku, která se s názvem Hradu rýmuje, a že by rozhodně vyhrálo první cenu v soutěži o neohybnější místo, kde člověk může bydlet.

„Ina přece taky bydlí na Hradech,“ říká Vigdis a ukazuje na mě. „Tak po prázdninách můžete chodit do školy spolu.“

Já mám Vigdis vlastně ráda, je v pohodě. Ale zrovna teď mě teda naštvála. Proč by mi měla kecat do toho, jestli budu do školy chodit společně s klukem v neforemných šortkách a v tričku ze zoo? Jen proto, že shodou okolností taky bydlí na Hradech? Proč vlastně vůbec mluví o Hradech? Je fajn, že se mi Vigdis snaží najít kamarády, koneckonců to dělá od té doby, co jsem tu nastoupila do šesté třídy. Já ale potřebuju někoho, kdo mě potáhne nahoru, a ne dolů. A tenhle Vilmer je zaručeně ten druhý případ.

Nakonec Vilmer dostane svolení odejít od tabule a sednout si do zadní lavice. Když mě míjí, snaží se zachytit můj pohled, jako bychom už teď byli nejlepší kamarádi. Jen proto, že bydlíme vedle sebe a potkali jsme se o deset vteřin dříve než ostatní ve třídě! Rychle uhnu pohledem.

„Vigdis! Vigdis!“

Matylda mává paží nad hlavou a začne mluvit, přestože Vigdis se stále ještě věnuje Vilmerovi.

„Co kdyby teď každý řekl, kam o prázdninách pojede?“

Hned se najdou další, kteří to považují za báječný nápad. Mallorca, USA, Francie, ozývá se třídou. Matylda se skoro

zvedne ze židle, mává rukama a snaží se zorganizovat akci, které se zjevně chce účastnit kdekdo. Vigdis namítne, že možná o svých prázdninových cestách nechtějí vyprávět všichni, ale Matylida je tak rozjetá, že ji neslyší.

„Začíná Tuva,“ zakřičí a ukáže na první lavici v řadě u okna.

Jedna noha se mi roztřeše, v puse mám sucho. Takže začíná Tuva, pojedje na tři týdny do Itálie, někam až na jih. Matylida ukáže na Teodora, aby bylo každému jasné, že se pokračuje popořadě, jedna lavice za druhou. Napočítám do jedenácti. Ruku si položím na stehno, aby mi noha tak strašně necukala. Jedenáct lavic, než dojde řada na mě. Teodor jede do Chorvatska. Selma na pár týdnů do Španělska. Simen, co sedí za Selmou, letí na Floridu. Mluví nahlas a zřetelně, z mnoha stran se ozvou závistivé povzdechy. Una, co sedí za Simenem, řekne, že by si taky přála letět až na Floridu, ale že pojedje jen do Dánska.

„Ale příští rok,“ pokračuje Una, „pojedeme na čtyři týdny do Thajska.“

Ještě sedm lidí a přijde řada na mě. Matyáš míří na Rhodos. Vilde do Dubaje. Všichni mají na prázdniny nějaké plány, všichni se před ostatními chtějí pochlubit. Všichni budou cestovat. Někam za hranice. Lidi v téhle třídě jsou fakt posedlí zahraničím. Dokonce jednou vyhlásili soutěž, kdo navštívil nejvíc zemí. Vyhrála Regina, ta jich měla dvacet sedm.

Koukám na Vigdis, pak koukám na lavici a poslouchám, že Matylida pojedje na dva týdny do přímořského letoviska v Portugalsku. Nevím přesně, co znamená přímořské letovisko, ale zní to dobře. Brzy budu na řadě. Brzy budu muset něco říct. Srdce mám až v krku.

„No teda!“ říká Vigdis ohromeně. „Skoro všichni míří někam do zahraničí. Víte, kam pojedou já?“

Už jen tři a pak přijde řada na mě, takže je super, že to Vigdis na chvíli přeruší, abych si mohla svoje cestovní plány trochu promyslet.

„Já jsem si koupila takovou chatičku. Je u jezera hluboko v lesích. Je to vlastně takové moje malé letovisko. A tam budu celé léto a jen si budu číst knížky a jíst dobré jídlo. To může být taky fajn, nemyslíte?“

Nikdo neodpoví, pár lidí jen přikývne, někteří tlumeně zaúpí. Jako by prázdninové plány paní učitelky Vigdis byly totálně trapné. Kdo by asi tak chtěl trčet v lese u jezera a čučet do knížek, že jo?

Další na řadě je Markus. Sedí o dvě lavice přede mnou. Každý den víc než čtyři hodiny koukám na jeho záda. Když by to člověk spočítal za celý školní rok, bylo by to fakt hodně minut. Znáám jeho záda nazpaměť, vím přesně, jak vypadají, když zakašle nebo se zasměje, znám ty drobné pohyby mezi lopatkami. Když má nový svetr, okamžitě si toho všimnu.

Určitě jsem strávila aspoň dva tisíce hodin sněním o tom, jaké by to bylo, kdybych svoji ruku nechala po těch zádech, na která neustále hledím, pomalu sklouznout od krku dolů.

Markus vypráví, že nejdřív pojedou na chatu do jižního Norska, odjíždějí už zítra brzy ráno. A pak se na pár týdnů vydají do Španělska. Vidím, jak při tom kývne na Selmu.

„Ale ze všeho nejvíc se těším,“ pokračuje dychtivě Markus, „jak pojedeme do Londýna.“

Rozhlédne se po třídě, aby se ujistil, že ho všichni sledují.

„Dostali jsme se s tátou na kemp v klubu Chelsea. A to bude fakt bomba, protože táta je stejnej fanoušek Chelsea jako já.“

Spokojeně se usměje a otočí se k Julii. Tváře se mi rozpálí jako čajová konvice. Protože já sedím hned za Julií. Takže hledí skoro na mě. Jen pár centimetrů a pohledy našich očí se setkají. Julie začne opatrně, má nakřáplý hlas. Co kdyby neměla o čem vyprávět, co kdyby ji v těch čtyřiapadesáti dnech nic nečekalo, co kdyby prostě zůstala doma. Jenže to se samozřejmě nestane. Nikdo přece nezůstává doma, když jsou prázdniny.

Hmm, takže Julie pojedje na Kypr. S maminkou. A pak ještě do Francie, s tatínkem.

„V tomhle je vlastně fajn, když máte rozvedené rodiče,“ prohlásí Julie spokojeně, „protože to pak můžete jet do zahraničí dvakrát.“

Otočí se na židli a zahledí se na mě. Hledí na mě všichni. I Vigdis. Ve třídě je ticho. Hrobové ticho. Vím, že musím otevřít pusku, že všichni hoří zvědavostí, kam v létě vyrazím já, jaké máme s rodinou vzrušující plány, co zažiju. Skáču pohledem z jednoho na druhého, napjaté výrazy, a cítím, že mám v puse prázdno. Není v ní jediné slovo. Několik vteřin lapám po dechu, odkašlávám a popotahuju a pak z mých hlasivek vyjde slabý zvuk.

„V létě...“ začnu a pohlédnu na Markuse. Dívá se na mě. Teď se na mě dívá i on!

„V létě...“ zopakuju a čekám, až se rozhodnu. „V létě pojedu na Jih.“

Vigdis na mě povzbudivě kývne. Markus na mě stále ještě hledí. Všichni mě sledují, chtějí slyšet víc.

„A na to se těším nejvíc,“ dodám a představuju si bazény a vodní tobogány, nekonečné bílé pláže, slunečníky a dětský klub. Na ten už jsem samozřejmě moc velká.

„A budu se prostě jen koupat a opalovat a odpočívát. Dělat to, co se na Jihu dělává. Aspoň měsíc. Odjíždím zítra ráno.“

Najednou uslyším zachichotání. Lépe řečeno dvě taková zachichotání. Přicházejí z předposlední řady u okna. Matylda se nakloní k Regině, před pusou si drží ruku a něco jí šeptá.

„Žádné místo, které by se jmenovalo Jih, neexistuje,“ prohlásí Regina nevzrušeně.

Je místopředsedkyní žákovského parlamentu, a až vyroste, bude advokátkou, přesně jako její maminka.

„Akorát to zní trapně, říkat jenom na Jih.“

Noha už mi zase cuká. A levá paže trochu taky. Nemohlo by to už skončit, copak nezačne mluvit někdo další?

„Kam teda vlastně pojedesh, Ino? Jih přece není žádná země.“

Znova se zahihňají. Smějí se i ostatní. Pak ale naštěstí zasáhne Vigdis.

„Tady ve Skandinávii je přece docela běžné říkat, že se jede na Jih, přestože to není žádné konkrétní místo na mapě. Prostě se tím myslí, že lidé jedou do jižní Evropy a tam se koupou a odpočívají. A tohle bude dělat i Ina.“

Rozčiluje mě, jak na mě Vigdis ukazuje prstem. Jako kdyby lidé ve třídě byli senilní a najednou zapomněli, kdože to na ten Jih vlastně pojedě.

„Takže Jih vlastně může být kdekoliv.“

Vigdis pohlédne na Martu a vychloubací kolečko prázdninových plánů pokračuje. Naštěstí. Dost bylo Jihu. Marta

pojede na hory a projedou na kolech slavnou cyklostezku na Hardangerviddě. Patrik si dá třítydenní cestu autem po Evropě. Johana pojede za prarodiči na Lofoty. Regina poleť na Krétu, což je ostrov na Jihu. Když vysloví Jih, koukne na mě, jako by to vysvětlovala malému děcku nebo člověku s poškozeným mozkem.

„No a předtím ještě pojedu na týden do Paříže na nákupy,“ řekne pyšně a zadívá se na Matyldu.

Když se všichni vystřídají, vezme si slovo zase Vigdis.

„Tak budeme pokračovat,“ oznámí, ale vzápětí si všimne Vilmera úplně vzadu. „No a ještě jsme se zapomněli zeptat tebe, Vilmere. Máš nějaké zajímavé plány na léto?“

Všichni se otočí a zírají na něj. Usměje se.

„Já taky pojedu na Jih,“ řekne a koukne na mě.

Co tím myslí?

„Vlastně ne,“ pokračuje pak. „Já zůstanu doma.“

Podívá se na Vigdis.

„Protože táta je švorc, takže my letos nepojedeme nikam.“ Pokrčí rameny a pohlédne z okna. Samozřejmě že se opět někdo zachichotá. Vždycky se někdo takový najde.

„Takže letos žádný Jih,“ řekne Vilmer a roztáhne pusku do širokého úsměvu.

Jako by to bylo úplně v pohodě, že nikam nejede. Vypadá to, že se na prázdniny těší, i když celou dobu zůstane doma. Se svým tatínkem, který je švorc. V činžáku na Hradech.

„Pro letošek jsem dostala takový nápad,“ naznačí Vigdis, když zazvoní a začne poslední hodina.

Vypadá jako dychtivé štěně, kterému už brzy dají volno a ono se rozběhne po lese. Na žlutých šatech má pod pažemi veliké skvrny od potu a vlasy se jí lepí na čelo.

„Dočetla jsem se o tom v časopise pro učitele a myslím, že by to mohlo být fajn. Nachystejte si něco na psaní a já dám každému z vás list papíru.“

Prochází učebnou, její silný parfém štípe v nose. Na stole mi přistane čistý papír. Sleduju Markusova záda. Sedí úplně v klidu, papír drží v levé ruce.

„Nahoru se prosím podepište,“ řekne Vigdis, „a pak napište tři body, tři věci, které by se podle vás měly o prázdninách odehrát.“

Spokojeně se usmívá. Načež lehce tleskne.

„A můžete se třeba i trochu zasnít,“ směje se. „Samozřejmě nemusíte psát jen to, o čem víte, že se to stane, na tom není

nic zajímavého. Popustte uzdu fantazii. Buďte kreativní. A potom papír přeložte, nejdřív napůl a potom ještě jednou.“

Ukazuje nám to na vlastním archu.

„Pak vás obejdu a všechny papíry uložím do tohoto košíku. Zůstanou tam celé léto, a když se po prázdninách vrátíte do sedmé třídy, můžete si je přecíst. To zní dobře, ne? Potom už budete sami vědět, jestli se něco z toho, co jste si tam napsali, skutečně stalo.“

Všichni se skloní nad papíry a píšou. Je to těžký úkol. Zavřu oči, líp se mi tak přemýšlí. O čem vlastně sním, co by se podle mě mělo stát? Mám v hlavě úplně prázdno, nenapadá mě vůbec nic. Otevřu oči a jako první uvidím Markusovo červené tričko. Pak mě něco napadne. Když píšu, usmívám se, papír si chráním rukou, aby na něj nikdo neviděl. Vigdis přece tvrdila, že si můžeme vymyslet, co chceme. A přesně to dělám. Až do chvíle, než mi někdo poklepe na rameno.

„Můžu si půjčit propisku?“

Je to ten kudrnatý kluk v divném tričku.

„Nic jsem si s sebou nevzal,“ prohodí a při úsměvu odhalí křivé zuby. Nemůžu se rozhodnout, jestli je to hezké nebo spíš ošklivé.

„Myslel jsem si, že nemá smysl brát si penál a ostatní věci, když sem jdu jen na návštěvu.“

Vytáhnu z penálu tužku a podám mu ji. Usměje se. Podívá se na to, co jsem napsala, a znovu se usměje. Snažím se papír co nejrychleji přeložit. Vilmer si odejde sednout do lavice. Měla jsem vymyšlené ještě dva další body, ale všechno se mi to z hlavy vykouřilo. Jenom kvůli Vilmerovi, který se prostě za každou cenu musel zeptat zrovna mě, jestli nemám